

**EXIMI-//VM PLANEQVE DIVI-//NVM OPVS
INCOMPARABILIS// Theologi Dionysij, professione
Car//thusiani, in quo opere contine[n]tur// quinque
humanae uitae specu//la**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1540

Stimulus siue adhortatio, ad pœnitentiam. Cap. I.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55481](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55481)

SPECVLVM

¶ Stimulus siue adhortatio, ad pœnitentiam. Cap. I.

Sapi. 11.

Chri bñfi
ciorum et
nr̄e ingra
titudinis
collatio.

Iam ad ultimum, scilicet ad stimulum pœnitentię, in primo huius totalis libri prologo propositum spiritu Iesu operante manum mit tens, accipio profundamento & loco thematis illud quod scribit Sapiens: Dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam. Circa materiam de pœnitentia noranda sunt quatuor, scilicet quatuor sunt pœnitentię incitamenta, quatuor pœnitentię impedimenta, quatuor pœnitentię documenta, & quatuor pœnitentię emolumenta. Quatuor pœnitentię incitamenta sunt ista, amor Christi quem offendimus, dolor pro gratia quam amisimus, horror pœnitentię quam incurrimus, & timor mortis ad quem decurrimus. Inter hæc quatuor primum incitamentum ad pœnitendum est amor Christi, quem offendimus. Si enim Christi beneficia cogitemus, & nostram ingratitude[m] ponderemus, non est dubium quin si usum rationis habemus, occasionem pœnitentię sentiamus. Scribuntur naturales, quod harpœtia avis est habens faciem quasi hominis. Sed est avis multum crudelis et serox, in tantum, quod interdum fame stimulante hominem inuadit & occidit. Si intuens ad aquam uolat ut bibat, ubi faciem suam intuens & sibi similem semper occidisse recolligens, tanto dolore compatitur, quod exinde quando que moritur. Quid igitur nos ratione uigentes sa

eiemus, quando dominum nostrum & fratrem nostrum Christum quem nostra interfuit nos occidisse cognoscimus. Hoc autem uidemus expresse, cum uerbum dei audimus, uel deuota sanctorum scripta legimus. Et quicumque non poenitet de peccatis ista recogitans, non est perfecte Christianus nec euangelio Christi credit. Et ideo signanter dicitur Marci. 1. Poenitemini & credite. Secundum incitamentum est dolor pro gratia quam amisimus. Efficimur enim per culpam de filiis dei filij diaboli, de familiaribus & amicis Christi, hostes & perditores & emuli, & de regni celestis heredibus sumus exules & proscripti. In libro de naturis rerum dicitur, quod sit quedam auis que uocatur auis paradisi, que propter insignem pulchritudinem sic uocatur. Sunt enim penne eius auis adeo pulchre & mirabiles, quod nullus color eis deesse credatur. Vox eius est ita dulcis & pia, quod possit in homine deuotionem & gaudium excitare. Hec auis si capta fuerit & illaqueata, irremediabiliter plangit & gemit, nec unquam plangere desinit, donec reddita fuerit libertati. Moraliter auis ista est figura & exemplum anime Christiane. Hec anima quando est in gratia est auis pulcherrima, quia in ea relucet imago trinitatis naturaliter sibi impressa. Imago, inquam, decorata uirtutibus & gratia, ut nihil sibi desit, quin sit dei figura & patrie celestis incola gratiosa. Ista illaqueatur & capitur in laqueo demonis, quando peccat. Quid ergo restat ei facere, nisi plan

SPECVLVM.

gere & plorare, flere & dolere, & incessantē pe-
nitere, donec per gratiam reconciliationis in statu
pristinum reducatur, & de bufone diaboli sta-
denuo auis paradisi. Sic plāxit & genuit sanctus
latro, iuxta Christū suspensus, donec a fonte gra-
tię, Christo a q̄ plenarium omnium peccatorum
suorum remissidē & gratiam obtinuit, audiuit

Luc. 23. Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.
Et ideo bene dicitur Matth. 7. Pœnitentię ap-
te, appropinquabit enim regnum cœlorum. Ter-
tium incitamentum pœnitentię est horror pœni-
tium incitamentum pœnitentię est horror pœni-
tium incitamentum pœnitentię est horror pœni-

Iob. 10. rat sanctus Iob, quando dixit. Dimitte me ergo
ut plangam paululum dolorem meum antequam
dam & non reuertar ad terram tenebrarum &

Heb. 10. & opertam mortis caligine, terrā miserię & tenebrarum,
ubi nullus ordo sed sempiternus hor-
ror inhabitat. Et Apostolus ad Hebręos. Horri-
dum est incidere in manus dei uiuentis. Vnde be-
tus Grego. ingt. Horrendo mō fit miseris mors
sine morte, finis sine fine, defectus sine defectu, &
& mors semper uiuit, & finis semper incipit, &
deficere defectus nescit, mors perimit & nemo
tinguit, dolor cruciat, sed pauorem non fugat, ma-
ma comburit sed tenebras non excutit. Hęc Grego.

6. Mora. go. Istud pœnitentię incitamentum multos mouet,
quia sic a timore pœnię qui est timor seruilis & in-
tialis gignitur timor filialis, sicut seta p̄gcedit

lum secundum August. Et sic incepit Iohannes baptista predicare Iudæis, Phariseis ac Saduceis dicens: Progenies uiperarum quis uobis demonstrabit fugere auetura ira? Facite ergo fructum dignum poenitentie. Matthæi, 3. Quartum incitamentum poenitentie est timor mortis qua ad poenam transcurrimus. Hec enim ratio est secundum beatum Grego. quare deus diem mortis nostre nobis incertum esse uoluit, ut dum semper ignorat semper proximus esse credatur, & ideo semper parati inueniamur. 1 2. Moral Poenitentia autem post mortem est impossibilis, quia homo in morte desinit esse uiator. Poenitentia prope mortem est ualde difficilis, tum quia dolor languoris corporis occupat totaliter uires mentis, & cum homo tantum unicum cor habeat non habet pro tunc ubi dolorem pro culpa producat, tum quia homo tunc non potest esse certus an doleat pro peccato suo ductus timore an ductus amore. Vnde beatus August. in quodam sermone & ponitur in canone de poenitentia dis. 2. Quando morbus urget & poena terret, ad ueram uix quis ueniet satisfactionem, maxime cum filij qui illicite dilexerat sint presentes, uxor & mundus ad se uocent, multos enim solet serotina poenitentia decipere. Hec August. Quando enim persona nobilis infirmatur grauiter, uix inuenitur aliquis qui de anime sue salute audiat sibi loqui. Executores sollicitantur circa diuitias & the

SPECVLVM.

Ecci, 2.

sauros, medici circa corporis medicinam, uxor filij & amici contra conscientiam, consolantur infirmum mentientes, & sic miser non permittitur de peccatis suis cogitare, nec animę suę statũ salubriter ordinare, & sic iusto dei iudicio se dānatiōni exponit. Vnde Ecclesiasticus. Si pœnitentiam egerimus incidemus in manus dei, & non in manus hominum. In manus hominum incidimus si sacramentum pœnitentię debito modo suscipimus. Sed in manus dei incidimus, qñ post mortē tempus sacramentorum transimus.

De impedimentis pœnitentię. Caput II.

Secundo dicebam, q̄ quatuor sunt pœnitentię impedimenta, uidelicet pudor propalandi, timor recidiuandi, ardor delectandi, torpor prestolandi. Primo ergo uolenti efficaciter pœnitere obijcit pudor q̄ homo confunditur alteri hominum reuelare illud quod solum notum est deo & angelo & dēmonibus, & forte multis sanctis animabus & peccāti. Et iste pudor est primus armiger, quem diabolus mittit cōtra uolentem salubriter pœnitere. Vnde qdam sanctus uidit diabolum inter pœnitentes incedere & facientem eos erubescere in ecclesia, dum pararent se ad confessionem. Qui adiuratus a qdam sancto & interrogatus, qd inter eos pœnitentes taceret